

(3 Hours)

[Total Marks 100]

- N.B. 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate maximum marks for each question.

1. A) i) Fill in the blanks with suitable articles:

05

After _____ second surgery, _____ Sheikh sent Raghavan _____ thank you card, _____ umbrella and _____ jar of Almond sweets.

ii) Fill in the blanks with suitable prepositions:

05

A navy ship _____ a routine visit had gone _____ one _____ the small ports _____ Italy, where it parked _____ the dockside.

1. B) Do as Directed:

10

- 1) Politics _____ a dirty game. (is, are)
- 2) He _____ five miles a day. (Use the correct tense of 'walk')
- 3) You don't agree with the solution, _____ (Add a question tag)
- 4) The servant washes our dishes. (Change the voice)
- 5) Tom said to Harry, "We are moving into a new house." (Rewrite in indirect speech)
- 6) Idli and sambar _____ the breakfast in many homes in the South. (makes, make)
- 7) He was always scolding his children. (Rewrite in simple present tense)
- 8) Mr. Sawant owns a scooter. (Add a question tag)
- 9) "I had no anxiety and no high ambitions," Calvin declared. (Rewrite in indirect speech)
- 10) He had excellent grades, yet he did not get the job. (Make it a simple sentence)

2. Read the passage and answer the questions that follow:

Conflict had existed between Spain and England since the 1570s. England wanted a share of the wealth that Spain had been taking from the lands it had claimed in the Americas.

Elizabeth I, Queen of England, encouraged her staunch admiral of the navy, Sir Francis Drake, to raid Spanish ships and towns. Though these raids were on a small scale, Drake achieved dramatic success, adding gold and silver to England's treasury and diminishing Spain's supremacy.

TURN OVER

Religious differences also caused conflict between the two countries. Whereas Spain was Roman Catholic, most of England had become Protestant. King Philip II of Spain wanted to claim the throne and make England a Catholic country again. To satisfy his ambition and also to retaliate against England's theft of his gold and silver, King Philip began to build his fleet of warships, the Spanish Armada, in January 1586.

Philip intended his fleet to be indestructible. In addition to building new warships, he marshaled 130 sailing vessels of all types and recruited more than 19,000 robust soldiers and 8,000 sailors. Although some of his ships lacked guns and others lacked ammunition, Philip was convinced that his Armada could withstand any battle with England.

The martial Armada set sail from Lisbon, Portugal, on May 9, 1588, but bad weather forced it back to port. The voyage resumed on July 22 after the weather became more stable. The Spanish fleet met the smaller, faster, and more maneuverable English ships in battle off the coast of Plymouth, England, first on July 31 and again on August 2. The two battles left Spain vulnerable, having lost several ships and with its ammunition depleted. On August 7, while the Armada lay at anchor on the French side of the Strait of Dover, England sent eight burning ships into the midst of the Spanish fleet to set it on fire. Blocked on one side, the Spanish ships could only drift away, their crews in panic and disorder. Before the Armada could regroup, the English attacked again on August 8.

Although the Spaniards made a valiant effort to fight back, the fleet suffered extensive damage. During the eight hours of battle, the Armada drifted perilously close to the rocky coastline. At the moment when it seemed that the Spanish ships would be driven onto the English shore, the wind shifted, and the Armada drifted out into the North Sea. The Spaniards recognized the superiority of the English fleet and returned home, defeated.

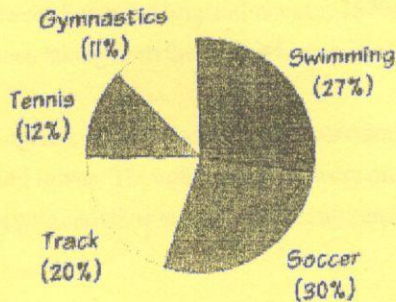
Questions:

1. What were the different reasons of conflict between Spain and England?	03
2. What did King Philip do to make his fleet durable?	02
3. What was the outcome of the battles of Plymouth?	03
4. Why were the Spaniards finally defeated?	02
5. Give the noun form: (i) Satisfy (ii) Retaliate	02

TURN OVER

6. Find words from the passage that mean the following : 05
- very loyal and committed
 - to decrease in value
 - exposed to possibility of being harmed
 - dangerous or very risky
 - showing courage or determination
7. Write whether the following statements are true or false: 03
- King Philip II was a Protestant.
 - The Spanish Armada proved to be indestructible.
 - The English ships were better than the Spanish ones.
3. Attempt any two of the following: 20
- Write an application letter in response to the following advertisement:
 "Wanted Bank Clerk, aged not more than 30 years, having good communication skills and knowledge of computer (Word and Excel) for a Multinational Bank. Apply to P.O. Box 21098, The D.N.A., Mumbai - 400 016. Candidates willing to travel to other metro cities only need apply."
 - Apply under R.T.I. for information regarding repair of potholes on the main roads in your area.
 - Write to a lecturer requesting him/her to give you a recommendation letter to enable you to apply for a job as a teacher in a primary school.
4. A) Interpret the following data and write your analysis in about 150 words : 10

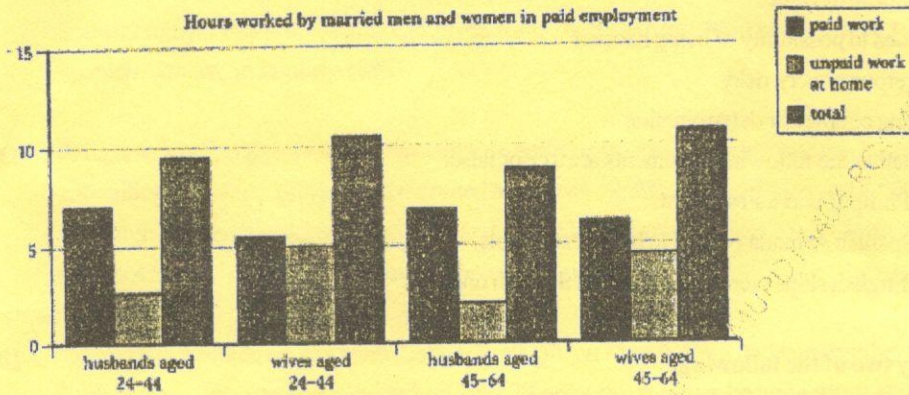
Sports Activities in V.N. School

TURN OVER

B) Interpret the following graph and write your analysis in about 150 words.

10

5. Attempt any one of the following essays in about 250-350 words.

20

- i) The Pros and Cons of Social Networking
- ii) Should mobile phones be banned in colleges?
- iii) Abortion : Pro-Life v/s. Pro-Choice

ہدایت: ۱: تمام سوالات لازمی ہیں۔

۲: جواب لکھنے سے پہلے متعلقہ سوال ضرور نقل کریں۔

10

سوال نمبر ۱: (الف): کسی ایک عنوان پر پچیس سطروں کا مضمون لکھیے۔

(۱) میرا پسندیدہ ادیب

(۲) غزل اردو شاعری کی آبرو

(۳) موبائل۔۔۔ رحمت یا زحمت

(۴) شادیوں میں فضول خرچی (مزاحیہ)

10

(ب): کسی پانچ محاوروں کے معنی لکھ کر جملوں میں استعمال کیجیے۔

اوس پڑنا، اوسان خطا ہونا، بغلیں جھانکنا، تلوے چاٹنا،

تین پانچ کرنا، جان کھپانا، چھاتی پر مونٹ دلنا، دانت کھٹے کرنا

10

سوال نمبر ۲: (الف): کسی ایک کا تفصیلی جواب لکھیے۔

۱۔ درویش جب شہر کے دروازے پر پہنچا تو کیا ماجرا پیش آیا؟ لکھیے۔

۲۔ مرزا فرحت اللہ بیگ کے حوالے سے مولوی وحید الدین سلیم کی شخصیت کا اجمالی

جائزہ لیجیے۔

Turn Over

10

(ب): سیاق و سباق کے حوالے سے کسی دو عبارت کی وضاحت کیجیے۔

۱۔ ”بات یہ ہے کہ انھوں نے زمانے کی وہ ٹھوکریں اٹھائی تھیں کہ خدا کی پناہ۔ خاصا بھلا چنگا آدمی دیوانہ ہو جائے۔ اگر مولوی صاحب کی طبیعت پر ان مصیبتوں نے اتنا اثر کیا تو کیا تعجب ہے۔“

۲۔ ”ایسے بھی مرد ہیں جو جاہ و ثروت و شہرت و دولت پر مٹے ہوئے ہیں۔ ایسی بھی عورتیں ہیں جن کے نزدیک حیات کا مفہوم زینت و امارت، نمائش و نمود کے سوا کچھ نہیں۔“

۳۔ ”جدید تہذیب و تمدن کا ایک بہت بڑا مظہر ”آزادی نسواں“ ہے۔ اس شاندار لفظ کے عقب میں حقیقت عریاں، بے پردگی، بے جبابی اور بے عصمتی کی ہے۔“

10

سوال نمبر ۳: (الف): کسی ایک نظم کا تجزیہ کیجیے۔

(۱) دعائے خیر (۲) بونے ڈنر (۳) آوارہ

10

(ب): کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔

۱۔ دنیا میں بادشاہ ہے، سو ہے وہ بھی آدمی اور مفلس و گدا ہے سو ہے وہ بھی آدمی
زر دار، بے نوا ہے، سو ہے وہ بھی آدمی نعمت جو کھا رہا ہے، سو ہے وہ بھی آدمی
کلڑے جو مانگتا ہے، سو ہے وہ بھی آدمی

۲۔ فراخی ہمتوں کو، روشنی دے ان کے سینوں کو کنارے پر لگا دے ڈوبنے والے سفینوں کو
الہی فضل کر کہسا رطائف کے مکینوں پر الہی پھول برسا پتھروں والی زمینوں پر

Turn Over

یہ شخص دیکھنے میں جو بڑا نمازی ہے
ڈنر یہ کیا ہے، یہ گھڑ دوڑ کی سی بازی ہے

۳۔ حقیقتوں کا نہ کہنا زمانہ سازی ہے
یہی اڑائے گا مرغی جو موٹی تازی ہے

15

سوال نمبر ۱۲: (الف): کسی پانچ اشعار کی تشریح کیجیے۔

حق نے دعویٰ ترا تمام کیا
پات ہرے ہیں پھول کھلے ہیں کم کم باد و باراں ہے
لو ہو پانی ایک کرے یہ عشق لالہ عذاراں ہے
بنا تھی ناپائیدار اس کی اسی سے رہنا بنا نہ اپنا
جب اڑاتی ہے ہوائے تند، خاک کوئے دوست
کسی حبیب کی یہ بھی ہیں جستجو کرتے
دل کہاں کہ گم کیجیے ہم نے مدعا پایا
یہ خلش کہاں سے ہوتی جو جگر کے پار ہوتا

۱۔ کاملیت کا تج کوں تھا دعویٰ
۲۔ چلتے ہو تو چمن کو چلیے کہتے ہیں کہ بہاراں ہے
۳۔ دل ہے داغ جگر ہے گلزے آنسوں بے خون ہوئے
۴۔ جہاں میں رہنے کو جی بہت تھا نہ کر سکے میر کچھ توقف
۵۔ یاد کر کے اپنی بربادی کو رو دیتے ہیں ہم
۶۔ مری طرح سے مہ دمہر بھی ہیں آوارہ
۷۔ کہتے ہو نہ دیں گے ہم دل اگر پڑا پایا
۸۔ کوئی میرے دل سے پوچھے ترے تیر نیم کش کو

05

(ب): کسی ایک رباعی کی تشریح کیجیے۔

دل بے پروا رہے امیری یہ ہے
محدود رہے خیال اسیری یہ ہے

۱۔ آزاد ضمیر ہو، فقیری یہ ہے
زنجیر نہیں ہے باعث قید رواں

واجب ہے ہمیشہ انتخاب تعلیم
انسان ہے، انسان کا باب تعلیم

۲۔ ہے صفحہ فطرت اک نصاب تعلیم
دانا کے لیے کتاب ہستی میں رواں

Turn Over

10

سوال نمبر ۵: (الف): کسی ایک مصنف کے فن اور شخصیت پر روشنی ڈالیے۔
(۱) میرامن دہلوی (۲) نیاز فتح پوری (۳) مولانا عبدالماجد دریابادی

10

(ب): کسی ایک غزل گو شاعر کے فن اور شخصیت پر روشنی ڈالیے۔
(۱) ولی دکنی (۲) میر تقی میر (۳) مرزا غالب

☆☆☆

Regulations

- ہدایت: ۱: تمام سوال حل کریں۔
۲: ہر جواب کے اوپر متعلقہ سوال ضرور نقل کریں۔

سوال نمبر ۱: کسی دو سوالوں کے جواب لکھیے۔

۱۔ ’آزاد اور حالی کی کوششوں سے نیچرل شاعری کو فروغ حاصل ہوا۔‘
’انجمن پنجاب‘ کے حوالے سے درج بالا قول کی وضاحت کیجیے۔

۲: ترقی پسند تحریک کی خدمات کا جائزہ لیجیے۔

۳: ’حلقہ ارباب ذوق‘ کے پس منظر کا مختصر جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر ۲: کسی دو سوالوں کے جواب لکھیے۔

۱۔ خواجہ الطاف حسین حالی کی ادبی خدمات کا احاطہ کیجیے۔

۲۔ خواجہ الطاف حسین حالی کے خاندانی کوائف پر روشنی ڈالیے۔

۳۔ خواجہ الطاف حسین حالی کی نظم نگاری پر تبصرہ کیجیے۔

Turn Over

20

سوال نمبر ۳: کسی دو سوالوں کے جواب لکھیے۔

۱۔ ”اکبرالہ بادی کے طنز پر اکثر مزاح کی نقاب نظر آتی ہے۔“
قوی بالاک کی تائید یا تردید میں اکبرالہ بادی کی نظم نگاری پر اظہار خیال کیجیے۔

۲۔ اکبرالہ بادی کے حالات زندگی قلم بند کیجیے۔

۳۔ اکبرالہ بادی کے ادبی کارناموں کا جائزہ لیجیے۔

10

سوال نمبر ۴: کسی ایک نظم کا تنقیدی جائزہ لیجیے۔

(الف): ۱۔ شعر سے خطاب ۲۔ چپ کی داد ۳۔ حب وطن

Turn Over

10

(ب): مندرجہ ذیل سے کسی دو بند کی تشریح کیجئے۔

۱۔ جاہلیت میں تو تھی اک یہی آفت کہ وہاں
گٹھڑی جاتی تھی بس خاک میں تھا دختر
ساتھ بیٹی کے مگر اب پدر و مادر بھی
زندہ درگورسدا رہتے ہیں اور خستہ جگر

۲۔ عزم کو جب دیتی ہے تو میل جست
گنبد گردوں نظر آتا ہے پست
دونوں جہاں کی ہے بندھی تھ سے لڑ
دین کی تو اصل ہے دنیا کی جڑ

۳۔ جلوۂ دہر کا باقی تھا نہ ہوش
تھے نشے میں یہ خودی کے مدہوش
اپنی ظلمت تھی سراسر تنویر
اپنے اندھوں کو بھی کہتے تھے بصیر

10

سوال نمبر ۵: کسی ایک نظم کا تنقیدی جائزہ لیجئے۔

(الف): ۱۔ علم کی اہمیت ۲۔ فرضی لطیفہ ۳۔ طریق عمل

Turn Over

(ب): مندرجہ ذیل سے کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔

۱۔ لن ترانی کی یہ لیتے ہیں نمازی بن کر

جمنے سرحد پہ کیا کرتے ہیں غازی بن کر

کوئی بنتا ہے جو مہدی تو بگڑ جاتے ہیں

آگ میں کودتے ہیں توپ سے لڑ جاتے ہیں

۲۔ رکھتا ہے خاندان کی عزت کا وہ خیال

نیکیوں کا دوست صحبت بد سے نفور ہے

کسب کمال کی ہے شب و روز اس کو دھن

علم دہنر کے شوق کا دل میں دفن ہے

۳۔ تعلیم عورتوں کو بھی دینی ضرور ہے

لڑکی جو بے پڑھی ہو تو وہ بے شعور ہے

حسن معاشرت میں سراسر فتور ہے

اور اس میں والدین کا پیننگ قصور ہے

☆☆☆

- सूचना : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
२) उत्तर पुस्तिका पर प्रश्न क्रमांक/उप प्रश्न क्रमांक अवश्य लिखिए।

१. निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ-सहित व्याख्या कीजिए।

(अ) "मुझको बहुत उन्होंने माना,
फिर भी क्या पूरा पहचाना ?
मैंने मुख्य उसी को जाना
जो वे मन में लाते।
सखि, वे मुझसे कहकर जाते।"

अथवा

"मैं नहीं चाहता चिर-सुख
चाहता नहीं अचिरत दुःख
सुख-दुख की आँख-मिचौनी
बोले जीवन अपना मुख ॥"

(आ) "दुनिया की सर्दी-गर्मी का अभी उसे कुछ पता नहीं अभी तो उसकी आँखों में वही हरम
का बाग झूल रहा है, नन्दन कानन, जहाँ आम की बौर से लदी हुई बेसुध अमराइयों में
बारहोमास कोयल बोलती है। देखने वालों की आँखें जुड़ती हैं।"

अथवा

"गेन्दे के फूल भी क्या कमाल पैदा करते हैं। असली फूल मालाएँ तो गेन्दे के फूलों की
ही बनती हैं।"

२. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए :-

२६

(इ) 'सखि वे मुझसे कहकर जाते' कविता का भाव स्पष्ट कीजिए।

अथवा

'जो बीत गई सो बात गई' कविता के मूल स्वर को स्पष्ट कीजिए।

(ई) 'अपनी पत्नी की इच्छा लाला झाऊलाल ने किस प्रकार पूरी की ?

अथवा

'ठण्ड आजादी: समाजवाद' रचना का केन्द्रीय भाव स्पष्ट कीजिए।

३. निम्नलिखित में से किसी एक सामान्य प्रश्न का उत्तर लिखिए :-

१४

'गीत-अगीत' कविता का भाव -सौन्दर्य अपने शब्दों में लिखिए।

अथवा

श्री लाल शुक्ल ने मनुष्य की किस प्रवृत्ति पर व्यंग्य किया है? अंगद का पाँव निबन्ध को
केन्द्र-बिन्दु में रखते हुए उत्तर लिखिए।

[TURN OVER

४. टिप्पणियाँ लिखिए ।

१०

- (उ) 'कालिदास से' कविता का उद्देश्य
अथवा
'मुनासिब कारवाई' कविता का भाव -सौन्दर्य
- (ऊ) 'शहजादी रोशनआरा'का चरित्र-चित्रण
अथवा
आदमी और मच्छर की लड़ाई

५. निम्नलिखित प्रश्नों के एक वाक्य में उत्तर लिखिए ।

१०

- (ए) सिद्धि हेतु स्वामी गए यह किसके लिए गौरव की बात है ?
(ऐ) तन किस प्रकार रह गया है ?
(ओ) छायावाद के सुकुमार कवि कौन थे ?
(औ) तट पर कौन सोचता है ?
(अं) जीवन का सितारा कैसा था ?
(अः) ठठेरी बाजार में किसका मकान था ?
(क) तम्बू किस वस्तु का बना था ?
(ख) हमारे यहाँ पूँजीवाद से पहले क्या आ गया है ?
(ग) प्लेट फार्म पर अच्छी खासी क्या थी ?
(घ) 'सुदामा के चावल' व्यंग्य के लेखक का नाम लिखिए ।

६. (च) अपने मित्र की सफलता पर बधाई पत्र का नमूना तैयार कीजिए ।

१०

अथवा

आपके घर में आनेवाले गन्दे और बदबूदार पानी की शिकायत करते हुए महानगर पालिका के स्वास्थ्य-विभाग को शिकायत पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए ।

(छ) कोष्टक की सूचनानुसार निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

१०

- (ज) वाक्य परिवर्तन कीजिए (किन्हीं दो)
(झ) बालक रो-रोकर चुप हो गया । (संयुक्तवाक्य)
(ट) रोगी ने ज्योंही दबी पी उसे उल्टी हो गई । (साधारण वाक्य)
(ठ) सुषमा बीमार है और वह स्कूल नहीं गई । (मिश्र वाक्य)
(ड) लता गृहकार्य नहीं कर रही है । (विधी वाक्य)
- (ढ़) वाक्य शुद्धिकरण कीजिए । (किन्हीं दो)
(ण) उन्होनें धोका दिया ।
(त) वार्षिक परीक्षा मार्च में होगी ।

[TURN OVER

- (थ) नगर में शांती है ।
 (द) महंगाई बढ़ रही है ।
- (ध) काल परिवर्तन कीजिए - (किन्हीं दो)
 (न) हवा बहती है । (अपूर्ण वर्तमान काल)
 (प) शिल्पा खेल रही थी । (पूर्ण भूतकाल)
 (फ) मैं कल जाऊँगी । (संभाव्य भविष्यत् काल)
 (ब) विदेश मंत्री अमेरिका गये । (अपूर्ण भूतकाल)
- (भ) निम्न शब्दों की वर्तनी शुद्ध कीजिए । (किन्हीं दो)
 (म) महाविध्यालय (य) गाधी
 (र) रिषि (ल) आइना
- (व) मुहावरों और कहावतों का अर्थ लिखकर वाक्य में प्रयोग कीजिए । (किन्हीं दो)
 (श) आसमान सिर पर उठाना
 (ष) लकीर का फकीर होना
 (स) नाच न आवें - ऑगन टेढ़ा
 (ह) जिसकी लाठी उसकी भैस ।
-
-

(3 घंटे)

[कुल अंक : 100

1. निम्नलिखित अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए :-

24

(1) 'देखा तेरा सुखमय जीवन ! आस्तीन के साँप ! पापात्मा !! मैंने साहित्य-सेवी जानकार और ऐसे उच्च विचारों का लेखक समझ कर तुझे अपने घर में घुसने दिया और तेरा विश्वास और सत्कार किया था। प्रच्छन्न-पापिन ! वकदाम्भिक ! बिड़ालव्रतिक !'

अथवा

“आंटी, आप अम्मा को जल्दी घर भेज दें। घण्टे-भर में प्ले स्कूल से पियूष घर आ जायेगा। बहुत प्यार करता है वह सोनू और मोनू को। उसे समझाना - सँभालना मुश्किल हो जायेगा। मोनू भी भौचक - सा सोनू की निस्पंद पड़ी देह के इर्द-गिर्द मँडरा रहा है।”

(2) 'यह नया कमल पुलिस देखकर खिलता है, पुलिस न दिखे तो मुरझा जाता है। बड़ा सुन्दर दृश्य होता है - आगे पुलिस, पीछे पुलिस, बायें पुलिस, दायें पुलिस और बीच में यह कमल मुसकारता चला जाता है। एक सूखा सरंधर है, जिसमें खाकी लहरों के बीच यह कमल खिलता है।’

अथवा

“अभी तक लड़कियाँ व महिलाएँ धन के मामले में शादी से पहले पिता व भाई का मुँह देखने को मजबूर हैं। विवाह के बाद वे पति या पुत्र पर निर्भर हो जाती हैं। नौकरी या रोजगार न करने वाली महिलाएँ पैसे - धन के लिए सारा जीवन पुरुषों पर निर्भर रहने को मजबूर हैं। इस आर्थिक निर्भरता के कारण उन्हें पग-पग प्रताड़ित होना पड़ता है।”

2. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए :-

30

(1) 'आँसुओं की होली' की कहानी के माध्यम से पंडित श्रीविलास का चरित्र-चित्रण कीजिए।

अथवा

'निर्वासित' कहानी के माध्यम से माँ-और बाबूजी की विवशता पर प्रकाश डालिए।

(2) 'नीलकंठ मोर' की प्रकृतिगत विशेषताओं का वर्णन कीजिए।

अथवा

महात्मा गांधी की कौन-सी संस्मरणीय यादें लेखक रामकुमार वर्मा जी ने चित्रित की हैं ? अपने शब्दों में लिखिए।

3. निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए:- 15

(1) 'सच बोलने की भूल' कहानी के माध्यम से किसान परिवार की गरीबी और मजबूरी को अपने शब्दों में लिखिए।

अथवा

'मेरा जीवन' आत्मवृत्त के माध्यम से प्रेमचंद जी के जीवन पर प्रकाश डालिए।

4. निम्नलिखित विषयों पर टिप्पणियाँ लिखिए। 16

(1) 'साहब फिर कब आएँगे माँ!' की मंगली।

अथवा

'सपना' कहानी का नटराजन।

(2) 'कर कमल हो गये' रचना का व्यंग्य।

अथवा

अर्चना वर्मा का बेटी को लिखा पत्र।

5. निम्नलिखित प्रश्नों के एक वाक्य में उत्तर लिखिए। 15

(1) बाबू जयदेवशरण वर्मा द्वारा रचित ग्रन्थ का नाम लिखिए।

(2) पंडित श्रीविलास को कौन-सा त्योहार परसंद नहीं था ?

(3) लेखक सूर्यास्त का दृश्य देखने के लिए अपने साथ किसे ले गये थे ?

(4) 'जूते' कहानी के नौकर का क्या नाम था ?

(5) 'जंगल' कहानी के खरगोश के चुड़वे बच्चों के नाम लिखिए।

(6) 'साहब फिर कब आएँगे माँ!' कहानी में नौकरानी मंगली को साहब के लिए क्या खाना बनाना था।

(7) 'सपना' कहानी के लेखक का नाम लिखिए।

(8) 'निर्वासित' कहानी का बेटा बाबूजी को महिना कितने रुपये भेजता था ?

(9) प्रेमचंद जी की कौन-सी रचना अंग्रेज सरकार ने जब्त कर ली थी ?

(10) 'नीलकंठ' रचना में नीलकंठ किसका नाम है ?

(11) 'नीलकंठ: मोर' रचना में साँप ने किस पशु पर हमला किया ?

(12) 'कर कमल हो गये' के रचनाकार का नाम लिखिए।

(13) गांधीजी के साथ प्रसिद्ध मुस्लिम नेता कौन थे ?

(14) सेवाग्राम में माँ कस्तूरबा ने लेखक को नाश्ते में क्या खिलाया ?

(15) अर्चना वर्मा ने पत्र में किस कानून की बात की है ?

.....

f. y. B. A Eng Lit 100 marks 21/11/20
preques -

Q.P. Code : 786901

(3 Hours)

[Total Marks : 100

Prescribed Texts :

(1) **Terms and Concepts**

(2) **Short Stories :**

O'Henry : "The Last Leaf"

H. H. Munro : "The Open Window"

Oscar Wilde : "The Nightingale and The Rose"

Edgar Allan Poe : "The Tell-Tale Heart"

Katherine Mansfield : "The Doll's House"

Kate Chopin : "The Story of an Hour"

(3) **Novels :** Jane Austen : *Pride and Prejudice*

OR

Robert Louis Stevenson : *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*

N.B. : (1) **All questions carry equal marks**

(2) **Figures** to the right **indicate** full marks

(3) **Answers** should be **relevant** to the questions **asked**

1. Write short notes on **Any Four** : **20**
- (a) Setting as an important element of the short story
 - (b) Various elements of plot
 - (c) Characteristics of the Picaresque Novel
 - (d) Stream-of-Consciousness Novel
 - (e) Historical Novel
 - (f) Graphic Novel
2. (a) Examine the appropriateness of the title "The Last Leaf" by O'Henry. **20**
- OR**
- (b) Write a detailed note on the plot of the story "The Nightingale and The Rose" by Oscar Wilde.
3. (a) Discuss the role of Women Characters in *Pride and Prejudice* by Jane Austen. **20**
- OR**
- (a) How does Jane Austen criticise class structure in *Pride and Prejudice* ?

TURN OVER

Q.P. Code : 786901

OR

3. (b) Critically analyse the relationship between Mr. Utterson and Mr. Enfield in *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*. 20

OR

- (b) Elaborate on the plot of the novel *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*.

4. Write short notes on **Any Two** : 20
- (a) Plot summary of "The Open Window"
 - (b) The narrator of "The Tell Tale Heart"
 - (c) Setting of "The Story of an Hour"
 - (d) Underlying theme of the story "The Doll's House"

5. Write short notes on **Any Two** : 20
- (a) Importance of the Lydia - Wickham episode
 - (b) Elizabeth Bennet
 - (c) Theme of parenthood in *Pride and Prejudice*
 - (d) The use of irony in *Pride and Prejudice*

OR

5. Write short notes on **Any Two** : 20
- (a) Duality of human nature in *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*
 - (b) Significance of the title *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*
 - (c) Element of mystery in the novel *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*
 - (d) Importance of reputation in *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*
-

F.Y.B.A. Philosophy
Regulation.

100 marks
22/11/16

QP Code :763802

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) All questions **carry equal marks**.
(3) **Figure to the right** indicate marks to each **sub-question**.

1. Attempt any **two** of the following:-

- (a) Explain the nature and scope of Philosophy. 10
(b) What are values? Explain the different types of values. 10
(c) What is Ethical Relativism? State the arguments defending Ethical Relativism. 10

2. Attempt any **two** of the following questions:-

- (a) Elaborate on the concept of Nishkamakarma in Bhagvad Gita. 10
(b) Explain the concept of Sthitaprajna in Bhagvad Gita. 10
(c) Explain the concept of Rta and Rna. 10

3. Attempt any **two** of the following questions:-

- (a) Bring out the views of Socrates with respect to ethics. 10
(b) Explain wisdom and courage as virtues propounded by Plato. 10
(c) For Aristotle, 'Virtue is habit'- Discuss. 10

4. Attempt any **two** of the following questions:-

- (a) Explain the theory of determinism. 10
(b) Evaluate indeterminism as a theory of freedom. 10
(c) Does self determinism succeed in reconciling determinism and freedom- Discuss. 10

5. Write notes on any **two** of the following:-

- (a) Descriptive ethics and Normative ethics 10
(b) Purusharthas 10
(c) Temperance and Justice 10
(d) Freewill 10

[TURN OVER

F.Y. B.A. Philo - II

2511/116

Answer

QP Code : 763803

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) All questions **carry** equal marks.
(3) **Figure** to the **right** indicate marks to each **sub-question**.

1. Attempt any **two** of the following:-
- (a) Define Philosophy Explain the various branches of Philosophy. **10**
 - (b) What is a value? Distinguish between intrinsic and extrinsic value. **10**
 - (c) Explain in detail Ethical Relativism. **10**
2. Attempt any **two** of the following questions:-
- (a) Bring out the concept of Nishkama Karma Yoga as discussed in Gita. **10**
 - (b) Explain the concept of Sthitaprajna in Bhagvad Gita. **10**
 - (c) State and explain the four purusharthas mentioned in Indian Philosophy. **10**
3. Attempt any **two** of the following questions:-
- (a) Bring out the important characteristics of Socratic ethics. **10**
 - (b) Explain in detail the four principal virtues propounded by Plato. **10**
 - (c) Bring out the concept of ethics according to Aristotle. **10**
4. Attempt any **two** of the following questions:-
- (a) What is determinism? What are the various types of determinism? **10**
 - (b) Give a critical appraisal of indeterminism as a theory of freedom. **10**
 - (c) How does compatibilism reconcile determinism and freedom-Discuss **10**
5. Write notes on any **two** of the following:-
- (a) Facts and Values **10**
 - (b) Rta and Rna **10**
 - (c) Characteristics of Greek Ethics. **10**
 - (d) Problem of freedom **10**

[TURN OVER

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All the questions are **compulsory**.
 (2) Figures to the right indicate marks assigned to each sub-questions.

1. Attempt **any two** of the following :-

(a) What is sociology? Bring out its nature.	10
(b) Examine any two theoretical perspectives in sociology.	10
(c) Explain how Sociology can be useful as a career oriented subject.	10

2. Attempt **any two** of the following :-

(a) Examine the contribution of Weber related to types of authority.	10
(b) Discuss how the present society has witnessed alternative family forms.	10
(c) Examine some of the major types of world religion.	10

3. Attempt **any two** of the following :-

(a) Define culture. Bring out its main characteristics.	10
(b) Discuss in detail the idea of global culture.	10
(c) What is ethnocentrism? Discuss in detail advantages and disadvantages.	10

4. Attempt **any two** of the following :-

(a) Discuss the social dimension of media in the context of social networking.	10
(b) What is media? Explain the role of media in politics.	10
(c) Bring out the function of media in the context of elections.	10

5. Attempt **any two** short notes :

(a) Sociological imagination	10
(b) Family	10
(c) Terrorism	10
(d) Media and advertising	10

[TURN OVER]

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**
(2) **Each question carries equal(20) marks.**
(3) **Draw neat diagrams** wherever **necessary.**

1. Attempt any **two** of the following :

- Explain the concept of 'opportunity cost' with the help of three examples.
- 'Poorly paid workers are likely to be less efficient than well paid workers'. Which principle of economic is applied here? Justify.
- Explain the role of government in improving market outcomes with the help of three examples.

2. Attempt any **two** of the following questions :

- Explain the concept of an economic model with the Circular Flow Income.
- 'Womens' education is good for the society'. This is a positive economic statement. Justify.
- Plot the graph for the following function
 $Y = 2 + 3X$

3. Attempt any **two** of the following :

- Given the demand schedules of two individuals, derive the market demand schedule and market demand curve.

Price (in Rs.)	Individual I Quantity Demanded (in units)	Market Quantity Demanded (in units)
50	2	3
40	4	6
30	6	9
20	8	12
10	10	15

- Explain graphically the steps to analyze the changes in equilibrium when the demand curve shifts to the right.
- What is a price ceiling? When is it effective?

4. Attempt any **two** of the following :

- Explain the concept of 'Absolute Cost Advantage' with the help of two examples.
- 'Countries gain from trade'. Explain this statement with the help of 'Comparative Cost Advantage' principle.
- Given two individuals, A and B producing two goods, cotton and onion, the schedule of cost of production is as per the table below :

Individuals \ Goods	Hours needed to produce 1 kg of the good	
	Cotton	Onion
Individual A	20 hours/unit	10 hours/ unit
Individual B	5 hour/unit	8 hours/ unit

5. Attempt any **two** of the following :

- Explain the concept of 'externalities' with the help of two examples.
- Explain the role of assumptions in economic analysis.
- Write a note on the policy of 'free trade'.
- At a given price of Rs.5, the demand for commodity 'X' is 10 units. When price of commodity 'Y', a close substitute of increases from Rs. 5 to Rs. 10, the demand for commodity X rises to 20 units. What is this type of change in quantity demanded called? Illustrate this graphically.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण:१००)

सूचना: (१) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(२) प्रत्येक प्रश्नाला समान (२०) गुण आहेत.

(३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

१. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा :

- संधी खर्च या संकल्पनेचे तीन उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्टीकरण करा.
- 'वेतन घेणाऱ्या कर्मचाऱ्यांपेक्षा कमी वेतन घेणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची कार्यक्षमता कमी असते.' अर्थशास्त्राचं कोणतं तत्व येथे लागू पडते? या विधानाला न्याय द्या.
- बाजाराच्या फलितामध्ये (outcome) सुधारणा घडवून आणण्याच्या कामी सरकारची भूमिका काय असू शकते याचे तीन उदाहरणादाखल स्पष्टीकरण करा.

[TURN OVER